

Programma Maand van de Ondergrond

Bekijk hieronder het voorlopige programma. Deze wordt de komende weken nog aangevuld.

Vanaf 12 oktober kunt u inschrijven voor de activiteiten.

Wanneer	Waar	Activiteit	Inschrijf link (12 oktober)
Di 3 nov 14.30 – 17.00	Weesperplein 8, Podium	Kick-off Maand van de Ondergrond Kick-off van de maand met een introductie door de Regisseur Ondergrond Saskia de Haas en een presentatie door Margot de Cleen.	
Do 5 nov 13.30 – 17.00	Kenniscentrum voor Bodemdaling en Fundering in Gouda - Markt 27, 2801 JJ Gouda	Veldbezoek Gouda: bodemdaling en funderingstechnieken Eigenlijk weten we het allemaal wel, bouwen, wonen, werken, leven op een slappe bodem is kiezen voor risico's, Wat die risico's precies zijn en wat je eraan kan doen is voor veel mensen niet heel erg interessant totdat je ermee geconfronteerd wordt. In Gouda, de hoofdstad van de bodemdaling kunnen ze op basis van ervaringen alles over vertellen. Kom je mee?	
Ma 9 nov 13.00 – 15.00	Dick Hilleniuspad 2, 1087 BZ Amsterdam	Excursie naar de Diemerzeedijk De historie van de ondergrond bepaalt de bovengrond. Op de Diemerzeedijk is dit bij uitstek het geval. Het Diemerpark is geen gewoon park. Er groeien geen bomen en er zijn tal van gebruiksbeperkingen in de ondergrond, dit is omdat het park is aangelegd met een leeflaag. Er zal een toelichting worden geven op wat hier allemaal in de ondergrond speelt en welke uitdagingen er zijn binnen het project waar de gemeente Amsterdam de verantwoordelijkheid heeft om te zorgen dat het park veilig is voor natuur en gebruikers. De excursie omvat een presentatie van een uur in het zuiveringsgebouw en aansluitend een wandeling van een uur naar relevante plekken op de dijk. Het pompgebouw en de zuiveringsinstallaties worden bezocht, waaronder de pompen die voor het grondwater worden gebruikt. Verder zullen tijdens de wandelexcursie de systeemonderdelen in het veld worden aangewezen en uitgelegd. Bij slechte weersomstandigheden zullen we de wandeling wat inkorten.	
Ma 9 nov 11.00 – 12.00	Weesperplein 8, Podium	Omgevingsanalyse (met lunch) In de sessie gaan we aan de slag met het format voor een omgevingsanalyse. Een omgevingsanalyse heeft als doel om te beschrijven wat de omgeving van een project is. De analyse brengt in kaart hoe de omgeving door het project wordt beïnvloed en hoe de omgevingsaspecten het project kunnen beïnvloeden. Tijdens de sessie wordt verteld over het format en gaan we er mee aan de slag om zelf een omgevingsanalyse te maken. Speciaal krijgt daarin de ondergrond en haar stakeholders de aandacht, want het project loopt ook door onder het maaiveld.	
Di 10 nov 12.00 – 16.00	n.t.b	Lezing/ excursie Havenstadgebied integraal ontwerpen	

Ma 16 nov 09.30 – 13.20	Bouwkeet Zeeburgereiland	Excursie Zeeburgereiland Tijdens dit bezoek nemen we je mee in de ondergrond van Zeeburgereiland. We starten met een ontvangst in de bouwkeet op Zeeburgereiland, gevolgd door een korte presentatie. Aansluitend gaan we het gebied in voor een rondwandeling. Mogelijk combineren we het programma met een bezoek aan het ondergronds afval transportsysteem terminal. Er zijn parkeerplekken aanwezig, mocht je met de auto komen.	
Di 17 nov 12.00 – 14.00	Voormalige Stadstimmertuin - Gymzaal	Werkgroep: Effecten van actieweek ondergrond (met lunch) Vaak zien we buiten grondwerkers als slangenmensen werkzaamheden uitvoeren tussen bundels van Kabels en Leidingen. Zouden we dat ook zo afgesproken hebben in de vergunning? Begin maart heeft het Regieteam Ondergrond van Amsterdam een aantal veldbezoeken gedaan met een bijzonder resultaat. In veel gevallen werken we buiten niet zoals afgesproken. De vraag is natuurlijk: Wat gaan we daaraan doen? Maken we andere afspraken in de vergunning, of passen we de werkzaamheden buiten aan. Een eeuwenoud dilemma tussen gaan we doen zoals het moet of moet het maar zoals het gaat. Kom en praat mee over onze aanpak. Het directeuren-overleg van Amsterdam heeft in elk geval al een richting gegeven.	
Wo 18 nov 14.00 – 15.30	Fietsenstalling Leidseplein - Kleine- Gartmanplantso en 1017 RP Amsterdam	Wandeling, Ontdek de grond onder het Leidseplein De ondergrond van Amsterdam is ontzettend druk. Kabels, leidingen, funderingen, tunnels en andere ondergrondse voorzieningen concurreren om de beperkte ruimte. Tegelijkertijd blijft de stad zich ontwikkelen: we bouwen woningen, verduurzamen de energievoorziening, richten de openbare ruimte opnieuw in en houden rekening met bijvoorbeeld de bodemkwaliteit en grondwater. Al deze ontwikkelingen vragen óók om ruimte onder de grond. De wandeling start bij de fietsenstalling van het Leidseplein. Tijdens de wandeling lopen we langs het Leidseplein, het Max Euweplein, het Vondelpark, het Museumplein en het Rijksmuseum. Hierbij kijken we niet omhoog, maar juist omlaag. Wat ligt er eigenlijk onder onze voeten? Welke kabels, leidingen, constructies en ondergrondse voorzieningen maken het dagelijks functioneren van de stad mogelijk? En welke geschiedenis gaat daaraan vooraf? Een leuke én leerzame manier om de stad vanuit een heel ander perspectief te bekijken.	
Do 19 nov 11.00 – 12.30	Amstel 1, Vergadercentru m, 1C.19	Lezing Bommen en explosieven in Amsterdam Nog dagelijks hebben we te maken met de gevolgen van de Tweede wereldoorlog. Door bombardementen zijn nog explosieven achtergebleven in de bodem van Amsterdam. In een gracht, onder een speelplaats of in een herontwikkelingsgebied. Na al die tijd heeft dit een impact op de uitvoering. Hoe weten we wat waar aanwezig is, hoe schatten we het risico in en hoe	

		gaat de gemeente hier mee om. Kom luisteren hoe dit explosieve dossier wordt behandeld.	
Do 19 nov 12.30 – 14.30	Verzamelpaats: Ingang Weesperplein 8	Excursie met de boomspecialisten van Amsterdam Dat bomen ruimte nodig hebben om goed te kunnen groeien spreekt voor zich lijkt wel, Dat Amsterdam daar ook een stevige ambitie in heeft lijkt ook evident. Hoe we dat doen en welke wensen Bomen hebben is afhankelijk van heel veel factoren. "Ruimte" is daar slechts een onderdeel van. Wie herinnert zich niet de droge zomer en de gevolgen voor de bomen, Maar ook graafwerkzaamheden hebben natuurlijk effect op de groeiomstandigheden van bomen, wat dacht je van wortel-opdruk of het effect van gladheidsbestrijding. Loop mee met de specialisten die daar echt alles over kunnen vertellen. Neem vooral je fiets mee of leen er eentje.	
Ma 23 nov 12.00 – 13.00	Voormalige Stadstimmertuin - Gymzaal	Lunchlezing Energietransitie en samenwerken TFCA Elke dag komt er wel een artikel over de elektra-opgave, het feit dat er lange wachtlijsten zijn op aansluitverzoeken en dat soms zelfs geen prioriteit gegeven wordt aan een aansluitverzoek. De energietransitie is HOT in Amsterdam. Op 23 november leggen de directie energie en Liander uit hoe we e.e.a. aanpakken in Amsterdam. Waar de uitdagingen liggen en hoe we alle zeilen bijzetten om de congestie het hoofd te bieden.	
Ma 23 nov 14.30 – 16.30	Fietsenstalling Mahlerplein, Amsterdam	Excursie: ontdek de ondergrond van de Zuidas (integrale leidingtunnel) Onder de Zuidas ligt een bijzondere tunnel die bijna niemand ziet, maar die onmisbaar is voor het functioneren van dit drukke stadsdeel: de Integrale Leidingen Tunnel onder de Mahlerlaan. In deze tunnel liggen kabels en leidingen voor onder meer elektriciteit, water, riolering, telecom, stadsverwarming en koeling netjes bij elkaar. Tijdens deze excursie loopt u ongeveer 1 kilometer door de tunnel. U krijgt een uniek kijkje achter de schermen van de stad en ziet hoe de ondergrond helpt om de Zuidas boven de grond bereikbaar, leefbaar en toekomstbestendig te houden. Het bezoek wordt gecombineerd met een toelichting bij de maquette van Zuidasdok in het informatiecentrum van de Zuidas. Zo krijgt u niet alleen zicht op wat er onder de grond gebeurt, maar ook op de ontwikkeling van het gebied als geheel.	
Di 24 nov 14.30 – 17.00	Bus opstap: Weesperplein 8	Excursie naar de Grondbank Er wordt continu gebouwd in de stad, door te graven komt veel grond vrij, deze grond moet ergens heen. De grondbank is ontstaan vanuit de ambitie om duurzaam, efficiënt en circulair met de bodem en de daarin aanwezige grond om te gaan. Onder het motto 'geen korrel de stad in, geen korrel de stad uit' is een grondmarkt ontstaan waarbij grond werd opgeslagen in een depot. Iedereen die grond kwijt moet of juist grond zoekt voor een bouwproject kan al sinds meer dan een kwart eeuw terecht	

		bij de grondbank van Amsterdam. Natuurlijk moet de kwaliteit van de inkomende grond wel bepaald worden, en wordt de nieuwe bestemming van de grond daar zorgvuldig op uitgekozen. Tijdens deze excursie kom je alles te weten over de duurzame logistiek rondom de Amsterdamse grond en de rol die bodemvervuiling hierin speelt.	
Wo 25 nov 11.00 – 12.30	Online via MStears	Lezing over de Ruimtelijke inpassing van warmtenetten in de haalbaars-studiefase in Rotterdam.	
Do 26 nov 13.00 – 14.30	Gebouw van de toekomst - De Entree 300, zaal Auditorium	Lezing over de geleerde lessen van gebiedsontwikkeling Amstelvoorde (De Nieuwe Kern) In deze lezing nemen we je mee in de lessen die geleerd zijn uit project Amstelvoorde over de ondergrond. De gebiedsontwikkeling van Amstelvoorde biedt waardevolle inzichten voor het realiseren van toekomstbestendige en duurzame gebiedsprojecten. Als de impact op de ondergrond te laat in beeld komt, kan dit leiden tot vertraging, extra kosten en aanpassingen in het ontwerp. Soms blijken ambities technisch niet haalbaar, of alleen tegen hogere kosten. Ook kunnen risico's ontstaan voor beheer, onderhoud en toekomstige aanpassingen. Project Amstelvoorde laat zien dat de ondergrond niet alleen een technische randvoorwaarde is. De ondergrond bepaalt steeds vaker wat bovengronds mogelijk is. Dit vraagt om een integrale aanpak, vroegtijdige technische analyses en het vroeg betrekken van de juiste stakeholders.	
Ma 30 nov 12.00 – 13.30	Omgevingsdienst Noordzeekanaal gebied	Lunchlezing Bodemenergie	
Di 1 dec 14.00 – 15.00	De Bazel, Bodeplein	Lezing over de Ondergrond en oorlogsverleden van het Zeeburgereiland Zeeburgereiland lijkt misschien een gewoon stuk Amsterdam, maar onder de grond ligt een bijzonder verhaal. Het eiland werd tussen 1866 en 1894 aangelegd in het IJ. Dat ging niet vanzelf. De aanleg was lastig en kostte veel tijd. Met de kennis die we nu hebben over de ondergrond begrijpen we beter waarom dat zo moeilijk was. Tijdens deze lezing ontdekt u hoe Zeeburgereiland is ontstaan en welke rol de ondergrond daarbij speelde. U hoeft geen voorkennis te hebben. Stap voor stap nemen we u mee in de geschiedenis van het eiland: van kunstmatig aangelegd land tot militair terrein met een schietbaan en een vliegveld. Ook hoort u meer over bijzondere archeologische resten die in 2025 zijn gevonden. Deze vondsten geven nieuw inzicht in het oorlogsverleden van Zeeburgereiland.	